

Dosarul nr. 3r-182/19

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (I. Pâcaleu)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Al. Gheorghieș, Eu. Bejenaru, A. Toderaș)

DECIZIE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ion Druță
Iurie Bejenaru
Sveatoslav Moldovan

examinând recursul depus de Victor Rodnițchi și reprezentantul acestuia, avocatul Vasile Ceban,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Rodnițchi împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a considerat inadmisibil apelul depus de Rodnițchi Victor, reprezentat de avocatul Vasile Ceban, împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, din motiv că nu este semnat și nu poate fi acceptat spre examinare în fond,

constată:

La 13 mai 2016, Victor Rodnițchi a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești cu privire la contestarea actului administrativ, prin care a solicitat:

- anularea ca fiind ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr. 26/2016/917 din 26 octombrie 2016;
- obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești să-i stabilească pensia, conform articolului 46 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, începând cu data adresării în instanță.

Prin hotărârea din 29 septembrie 2016 Judecătoriei Fălești s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Victor Rodnițchi; s-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești nr. 26/2016/917 din 26 octombrie 2016 privind refuzul în stabilirea pensiei conform articolului 46 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998; s-a obligat CTAS Fălești să stabilească lui Victor Rodnițchi pensie conform articolului 46 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 (vol. I, f.d. 50, 51-55 recto-verso).

Prin decizia din 28 februarie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de CNAS și s-a menținut hotărârea din 29 septembrie 2016 a Judecătoriei

Fălești (vol. I, f.d. 61-69).

Prin hotărârea din 26 februarie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, s-au reconstituit materialele procedurii judiciare pierdute în dosarul cauzei civile nr. 3-28/16 (număr PIGD 29-3-971-13052016), intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Rodnițchi împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Fălești cu privire la contestarea actului administrativ.

Prin încheierea din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a corectat greșeala strecurată în decizia din 28 februarie 2016 a Curții de Apel Bălți, prin indicarea corectă a datei emiterii actului judecătoresc, și anume „28 februarie 2017” în loc de „28 februarie 2016”.

Prin decizia din 15 august 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de CNAS, s-a casat decizia din 28 februarie 2017 a Curții de Apel Bălți și s-a trimis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată vol. I, f.d.107-116).

Prin decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de CNAS, s-a casat hotărârea din 29 septembrie 2016 a Judecătorei Fălești și s-a remis cauza la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată (vol. I, f.d. 131, 131 „a”-133 recto-verso).

Prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, s-a admis intervenirea în proces a Casei Naționale de Asigurări Sociale în calitate de copârât (vol. I, f.d. 164).

Prin hotărârea din 27 martie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Victor Rodnițchi (vol. I, f.d. 211, 218-229).

La 24 aprilie 2019, avocatul Vasile Ceban a depus prin intermediul poștei electronice în numele și interesele lui Victor Rodnițchi apel împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de Victor Rodnițchi (vol. I, f.d. 216-217 recto-verso).

Prin încheierea din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a considerat inadmisibil apelul depus de Rodnițchi Victor, reprezentat de avocatul Vasile Ceban, împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești (vol. I, f.d. 243-247).

La 30 iulie 2019, Victor Rodnițchi și reprezentantul acestuia, avocatul Vasile Ceban, au depus recurs împotriva încheierii din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate și restituirea cauzei Curții de Apel Bălți pentru continuarea examinării apelului, în alt complet de judecată (vol. I, f.d. 251-254).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel în încheierea din 10 iulie 2019 a reținut drept temei de inadmisibilitate a cererii de apel faptul că, apelantului și reprezentantului acestuia le-a fost acordat termen până în data de 09 iulie 2019 inclusiv pentru a prezenta cererea de apel motivată și semnată. Înștiințarea a fost recepționată de către avocatul Vasile Ceban la 28 iunie 2019 și de către apelantul Victor Rodnițchi la 03 iulie 2019, însă motivarea apelului depusă de aceștia nu este semnată.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, Victor Rodnițchi și

reprezentantul acestuia, avocatul Vasile Ceban, au depus motivarea apelului prin intermediul poștei electronice, iar la sfârșitul documentului este aplicată mențiunea „semnat” atât de către apelant, cât și de reprezentantul acestuia.

Deci, în situația în care apelantul și reprezentantul acestuia au respectat cerințele cu privire la declararea apelului, instanța de apel a încălcat flagrant unul din principiile de bază ale contenciosului administrativ consfințit în articolul 21 alin. (3) din Codul administrativ, prin prisma căruia instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform articolului 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Articolul 242 din Codul administrativ statuează că, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Prin avizele de recepție a corespondenței DS3118126599AS și DS3118126611AS se confirmă că, decizia din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată lui Victor Rodnițchi și reprezentantului acestuia, avocatului Vasile Ceban, la 19 iulie 2019 și respectiv 22 iulie 2019 (vol. I, f.d. 249, 250).

Prin prisma articolelor 261 alin. (1) și 264 alin. (4) din Codul civil (articolul 385 și respectiv 388 în redacția actuală a Codului civil), termenul de atac în ordine de recurs a încheierii din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți a început să curgă la 20 iulie 2019.

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la Curtea de Apel Bălți la 30 iulie 2019 (vol. I, f.d. 251).

Conform articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul declarat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, din următoarele considerente.

Conform articolului 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Materialele cauzei atestă că, prin hotărârea din 27 martie 2019 a Judecătoriei

Bălți, sediul Fălești, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Victor Rodnițchi (vol. I, f.d. 211, 218-229).

La 24 aprilie 2019, avocatul Vasile Ceban a depus prin intermediul poștei electronice în numele și interesele lui Victor Rodnițchi apel împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de Victor Rodnițchi (vol. I, f.d. 216-217 recto-verso).

Prin nota-informativă din 25 iunie 2019 înregistrată cu numărul de ieșire 12105 (vol. I, f.d. 233), semnată de greșierul Curții de Apel Bălți, Nadejda Macovei, s-a comunicat apelantului Victor Rodnițchi și reprezentantului acestuia, avocatului Vasile Ceban, *inter alia* că li se acordă „termen până la 09 iulie 2019 pentru depunerea apelului motivat și semnat, în caz contrar apelul va fi declarat inadmisibil” (vol. I, f.d. 233).

Prin încheierea din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a considerat inadmisibil apelul depus de Rodnițchi Victor, reprezentat de avocatul Vasile Ceban, împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești (vol. I, f.d. 243-247).

Verificând legalitatea încheierii din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin prisma argumentelor invocate în recurs, se constată că aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural pertinente speței.

Conform articolului 235 din Codul administrativ, dacă cererea de apel nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (1), judecătorul stabilește apelantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă apelantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea de apel se consideră depusă la data inițială.

Potrivit articolului 236 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, apelul se declară inadmisibil în special când cererea de apel nu corespunde cerințelor stabilite la art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (1) și apelantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Așadar, încheierea de restituire a apelului este indisolubil legată de un act judecătoresc de dispoziție, prin care judecătorul stabilește apelantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor, iar sancțiunea procedurală de restituire a apelului survine doar în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel.

În conformitate cu articolul 14 alin. (5) din Codul de procedură civilă, dispoziția judecătorească prin care se soluționează fondul apelului și recursului se emite în formă de decizie, iar la soluționarea problemelor prin care nu se rezolvă fondul apelului și recursului, dispoziția se emite în formă de încheiere.

Curtea de Apel Bălți nu a exercitat etapa procedurală de verificare dacă cererea de apel depusă de avocatul Vasile Ceban în numele și interesele lui Victor Rodnițchi corespunde cerințelor stabilite la art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (1) din Codul administrativ.

Nota-informativă a greșierului Curții de Apel Bălți din 25 iunie 2019 înregistrată cu numărul de ieșire 12105 (vol. I, f.d. 233) și prin care aceasta a acordat apelantului și reprezentantului acestuia termen până la 09 iulie 2019 pentru depunerea apelului motivat și semnat, nu poate fi echivalată cu un act de dispoziție al instanței judecătorești și care ar putea produce efecte juridice.

Exercitarea de către grefier în numele instanței de apel a etapei de verificare dacă cererea de apel corespunde cerințelor legale este apreciată reprehensibil. Or, acest fapt contravine principiului legalității, care presupune *inter alia* că justiția se înfăptuiește numai de către instanțele judecătorești.

Conform articolului 1 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, puterea judecătorească se exercită numai prin instanța judecătorească în persoana judecătorului, unicul purtător al acestei puteri.

Articolul 19 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede expres că, în cauzele civile, justiția se înfăptuiește potrivit reglementărilor legislației procedurale civile și numai de către instanțele judecătorești și de judecătorii ei, numiți în funcție în modul stabilit de lege. Constituirea de instanțe extraordinare este interzisă.

Din sensul logico-juridic al art. 1 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995, art. 19 alin. (1) din Codul de procedură civilă, art. 235 și 236 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ rezultă în afara oricărui dubiu că, competența de a verifica dacă cererea de apel corespunde exigențelor instituite de legiuitor îi revine judecătorului și nicidecum grefierului sau altor funcționari de care este asistat în procesul de înfăptuire a justiției.

Prin urmare, este eronată concluzia Curții de Apel Bălți, că apelantului Victor Rodnițchi și reprezentantului său Vasile Ceban le-a fost acordat termen până în data de 9 iulie 2019 (inclusiv) pentru a prezenta cererea de apel motivată și semnată.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea din 10 iulie 2019 nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

În această ordine de idei, este necesară casarea încheierii din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, ca fiind emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Argumentele recurentului și reprezentantului acestuia, precum că „au depus motivarea apelului prin intermediul poștei electronice, iar la sfârșitul documentului este aplicată mențiunea „semnat” atât de către apelant, cât și de reprezentantul acestuia” nu pot fi reținute de instanța de recurs.

La 08 iulie 2019, avocatul Vasile Ceban într-adevăr a expediat la adresa oficială de e-mail (poștă electronică) a Curții de Apel Bălți o scrisoare electronică la care a fost atașat un fișier electronic în format „docx” intitulat „Apel motivat-Rodnitchi V..docx” (vol. I, f.d. 236).

Depunerea cererii de apel motivate prin intermediul poștei electronice fără a fi semnat digital nu poate fi apreciată drept îndeplinire a actului de procedură, deoarece contravine regimului juridic al documentelor electronice și cerințelor față de valabilitatea acestora.

Conform articolului 233 alin. (2) din Codul administrativ, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit.

Potrivit articolului 72 alin. (3) din Codul administrativ, dacă se transmite în formă electronică, petiția trebuie să corespundă cerințelor legale stabilite pentru un document electronic.

Articolul 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic prevede că, documentul electronic semnat cu semnătură electronică avansată calificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Documentul electronic semnat cu semnătură electronică simplă sau cu semnătură electronică avansată necalificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă, doar în cazurile stabilite expres de actele normative sau de acordul părților privind aplicarea semnăturilor electronice, cu respectarea condițiilor stipulate la art. 16 alin. (1).

Articolul 15 din Legea nr. 91 din 29 mai 2014 stabilește cerințele față de documentul electronic. Astfel, în sensul acestei norme, pentru a fi considerat valabil, documentul electronic trebuie să corespundă următoarelor cerințe principale: a) să fie creat, prelucrat, expedit, recepționat, păstrat, modificat și/sau nimicuit cu ajutorul mijloacelor tehnice și/sau de program; b) să conțină, pentru confirmarea autenticității acestuia, una sau mai multe semnături electronice ce corespund condițiilor și cerințelor stabilite de prezenta lege; c) să fie creat și utilizat prin metode și într-o formă ce ar permite identificarea semnatarului; d) să fie afișat într-o formă perceptibilă; e) să permită utilizarea sa repetată.

Cerințele stabilite de Legea nr. 91 din 29 mai 2014 față de documentul electronic nu au fost respectate de avocatul Vasile Ceban.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a casa încheierea din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți și a restitui cauza la Curtea de Apel Bălți, la faza primirii apelului depus de Rodnițchi Victor, reprezentat de avocatul Vasile Ceban, împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești.

Conform articolului 230 și 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează încheierea din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți și se remite cauza la Curtea de Apel Bălți la faza primirii apelului depus de Rodnițchi Victor, reprezentat de avocatul Vasile Ceban, împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ion Druță

judecătorii

Iurie Bejenaru

Sveatoslav Moldovan